

Iestāde: Zemkopības ministrija Struktūrvienība: Lauksaimniecības un lauku attīstības departaments		Dokumenta nosaukums: Metodika “Vienas vienības izmaksu likmju aprēķins un piemērošana Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027.gadam un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai neienesīgo investīciju intervences LA4.6."Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana" īstenošanai”
Sagatavoja: Lauku attīstības un bioloģiskās lauksaimniecības atbalsta nodaļa	Apstiprināts: Valsts sekretārs – Vadošās iestādes vadītājs Ģ. Krūmiņš	Datums: 03.09.2025.

Metodika

“Vienas vienības izmaksu likmju aprēķins un piemērošana Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027.gadam un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai neienesīgo investīciju intervences LA4.6."Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana" īstenošanai”

Rīga, 2025

Metodika

“Vienas vienības izmaksu likmju aprēķins un piemērošana Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023.-2027.gadam un Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai neienesīgo investīciju intervences LA4.6."Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana" īstenošanai”

I. Tiesiskais regulējums

1. Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 2. decembra Regula (ES) 2021/2115, ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013 (turpmāk – regula 2021/2115).

2. Eiropas Komisijas 2021. gada 27. maija paziņojums "Vadlīnijas par vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI) ietvaros" - Pārstrādāta redakcija (2021/C 200/01).

3. Eiropas Komisija 2024. gada 20. decembra paziņojums "Pamatnostādnes par vienkāršotu izmaksu iespēju izmantošanu saistībā ar fondiem, uz kuriem attiecas Regula (ES) 2021/1060 (Kopīgo noteikumu regula)" (C/2024/7467).

4. Ministru kabineta 2023. gada 7. marta noteikumi Nr. 113 "Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības vispārējā kārtība lauku un zivsaimniecības attīstībai".

5. Ministru kabineta 2025.gada 2.septembra noteikumi Nr.533 "Valsts un Eiropas Savienības Atbalsta piešķiršanas kārtība Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai intervencē "Bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošana"" (turpmāk – normatīvie akti par intervences LA4.6. īstenošanu).

II. Metodikas mērķis

6. Metodikas mērķis ir noteikt vispārējos principus vienas vienības izmaksas noteikšanai un piemērošanai Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas stratēģiskā plāna 2023. – 2027. gadam (turpmāk – KLP SP) neienesīgo investīciju intervencē LA 4.6.

7. Metodikas uzdevums ir vienkāršot iepriekš minētā atbalsta veida iesniegto projektu faktisko izmaksu uzskaiti, veicinot fokusēšanās maiņu no finanšu dokumentu pārbaudes uz sasniegto rezultātu pārbaudi, tādā veidā:

7.1. samazinot atbalsta saņēmējam administratīvo slogu, lai nodrošinātu projekta izmaksu uzskaiti un maksājuma pieprasījumu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanu;

7.2. samazinot Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – LAD) administratīvo slogu projektu izmaksu dokumentācijas pārbaudēs;

7.3. samazinot kļūdu rašanās iespējas gan izmaksu pamatojošās dokumentācijas sagatavošanā, gan tās pārbaudē;

7.4. veicinot KLP SP finansējuma aprites ātrumu – samazināts laiks maksājumu pieprasījumu sagatavošanai, pārbaudei un lēmuma sagatavošanai par līdzfinansējuma apstiprināšanu;

7.5. veicinot efektīvāku ELFLA finanšu līdzekļu administrēšanu fondu vadības procesā un finansējuma izlietojumu projektiem.

8. Metodika piemērojama atbalsta saņēmējiem – **bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunotājiem**, atbilstoši normatīvajos aktos par intervences LA4.6. īstenošanu noteiktajām prasībām.

9. Atbalstāmā darbība – atbilstoši normatīvajiem aktiem par intervences LA4.6. īstenošanu iekļautajiem nosacījumiem **bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošanai**, lai nodrošinātu zālāju augu sugu dzīvotņu un zālāju putnu sugu dzīvotņu platības kvantitatīvo un kvalitatīvo rādītāju par biotopu stāvokli valstī uzlabošanos, vienlaikus uzlabojot bioloģisko daudzveidību un atjaunojot ekosistēmas.

10. Metodika ir izstrādāta:

10.1. saskaņā ar regulas 2021/2115 83. panta 1. punkta "b" apakšpunktu un 2. punkta "a" apakšpunktu;

10.2. nosakot vienības izmaksu, kas tiek izmantota atbalsta apjoma aprēķinā atbalsta pretendenta, kas **atjauno zālāja platību**, atbilstoši normatīvajos aktos par intervences LA4.6. īstenošanu iekļautajiem nosacījumiem;

10.3. viena vienības izmaksa noteikta par vienu hektāru lielu **atjaunotu zālāja platību**, to nosakot kā vidējo vērtību, neatkarīgi no veicamo darbu sarežģītības un resursietilpīguma (metodikas pielikums), atbilstoši normatīvajos aktos par intervences LA4.6. īstenošanu iekļautajiem nosacījumiem.

11. Darbības rezultāts ir atjaunota zālāja platība, kā rezultātā tā ir iekļauta Lauku atbalsta dienesta lauku bloku kartē, kā atbalsttiesīgā platība intervencei LA10.5.

III. Vienas vienības izmaksu likmes būtība un pamatprincipi

12. Vienas vienības izmaksu likmes aprēķins balstās uz šādiem principiem:

12.1. iepriekš noteikti – normatīvajos aktos par intervences LA4.6. īstenošanu ir noteikti atbalsta saņemšanas nosacījumi, ieskaitot attiecināmās un neattiecināmās izmaksas un atbalsta intensitātes, lai ievērotu principu, ka visiem atbalsta pretendentiem ir skaidri definēti nosacījumi atbilstoši projekta īstenošanai;

12.2. taisnīgi – vienas vienības izmaksu likme tiek piemērota visiem atbalsta saņēmējiem vienādi un atbilstoši normatīvajos aktos par intervences LA4.6. īstenošanu ietvertajām prasībām;

12.3. objektīvi – veicot projektu izvērtējumu, tiek nodrošināta vienotas pieejas

piemērošana visiem atbalsta saņēmējiem, kas noteikta projektus administrējošās institūcijas procedūrās, kā arī vienotās likmes finansējuma aprēķiniem ir vienāda attieksme pret jebkuru atbalsta saņēmēju vai projektu;

12.4. pārbaudāmi – pamatotību var pierādīt, izmantojot:

12.4.1. statistikas datus;

12.4.2. citu objektīvu informāciju;

12.4.3. vēsturiskos datus par līdzīgu darbību īstenošanu;

12.4.4. tirgus izpēti/cenu aptauju;

12.4.5. citas vienkāršotās izmaksas.

13. Izstrādātā vienības izmaksu metode balstās uz aprēķinu, izmantojot pieejamos vēsturiskos datus par zālāju biotopu atjaunošanu, tajā skaitā Dabas aizsardzības pārvaldes pieredzi, organizējot zālāju bioloģiskās daudzveidības uzlabošanu pilotprogrammu “Ziedu pļavas”, kas kopš 2023. gada tiek īstenota Eiropas Savienības līdzfinansēta projekta *LIFE IP LatViaNature* ietvaros.

IV. Vienas vienības izmaksu likmes aprēķina pamatojums, apmērs un aprēķins

14. Vienības izmaksa ir kopējā attiecināmo izmaksu maksimālā summa par vienu hektāru lielu atjaunoto zālāja platību, kas ietver ar projekta īstenošanu saistītās izmaksas, atbilstoši normatīvajos aktos par intervences LA4.6. īstenošanu iekļautajiem nosacījumiem.

15. Vienas vienības izmaksu apmērs noteikts, pamatojoties uz vēsturisko datu statistiskās analīzi par īstenotajiem projektiem un par līdz šim faktiski atjaunotajiem zālāju biotopiem, kas līdzfinansēti Eiropas Savienības LIFE programmas ietvaros, kā arī Eiropas Savienības Kohēzijas fonda finansētajā projektā “Apsaimniekošanas pasākumu veikšana īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos biotopu un sugu aizsardzības stāvokļa uzlabošanai”, un par papildus izmaksām, kas saistītas ar projekta īstenošanu atbilstoši normatīvajos aktos par intervences LA4.6. īstenošanu paredzētajām darbībām, t.i. projekta iesnieguma sagatavošanas, bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošanas plāna un tā pārbaudes akta sagatavošanas, platības atjaunošanas vai kvalitātes uzlabošanas izmaksas atbilstoši projekta tāmes pozīcijām par konkrētām darbībām, nepieciešamo materiālu, kā arī platības atjaunošanai un kopšanai nepieciešamās tehnikas un iekārtu iegādei, atjaunojošajai ganīšanai nepieciešamo elektrisko ganu un to aprīkojuma izmaksas, konsultantu un ekspertu honorāri, tostarp par Dabas aizsardzības pārvaldes publiskajiem vides izglītības maksas pakalpojumiem par sniegtajiem atzinumiem atbilstoši normatīvajiem aktiem par Dabas aizsardzības pārvaldes publisko maksas pakalpojumu cenrādi, trešo personu sniegto ārējo pakalpojumu izmaksas, ja šie pakalpojumi tiek izmantoti projekta mērķu sasniegšanai, tostarp vienreizējās izmaksas, izdevumi par degvielu un ar projekta īstenošanu saistītās citas vispārējās izmaksas, tostarp par mobilā ganāmpulka sniegtajiem pakalpojumiem un citām vispārējām izmaksām. Aprēķinā izmantoti vēsturiskie dati no LIFE IP LatViaNature “Ziedu pļavas” ietvaros īstenotajiem 65 projektiem, kas aptvēra 678 hektāru lielu platību un iekļāva dažādus

veicamo darbu sarežģītības (resursu ietilpības) līmeņus³. Lai gan tika veikts detalizēts vienkāršoto izmaksu aprēķins trīs atsevišķās grupās, administratīvā sloga mazināšanas un vienkāršākas piemērošanas nolūkā tika noteikta viena vienota likme. Šīs likmes noteikšanā izmantota aprēķinātā vidējā vērtība (1907 *euro*), kas metodoloģiski pamatoti noapaļota uz 1900 *euro*, atbilstoši Eiropas Komisijas vadlīnijās par vienkāršoto izmaksu iespējamību un praktisko piemērošanu noteiktajam, kas paredz iespēju izmantot noapaļošanu un vienotu likmi, ja tas veicina pārredzamību un atvieglo administrēšanu. Savukārt infrastruktūras objektu būvniecības, tostarp žogu un ceļa infrastruktūras, kā arī atjaunojošajai ganīšanai un pļaušanai nepieciešamās caurtekas iegādes un izbūves izmaksas aprēķinātas, izmantojot datus no 2014.-2022.gadam plānošanas perioda ELFLA investīciju projektu meliorācijas darbu izmaksām par 6 m garu caurtekas iegādi un būvniecību. Atbilstoši noteikumiem par intervences īstenošanu, šādas izmaksas ir attiecināmas, ja atjaunojamā platība ir vismaz 3 ha.

16. Aprēķinā analizētas zālāju atjaunošanas tiešo izmaksu vidējās cenas. Atbilstoši aprakstam par vienības izmaksu aprēķinā ietvertajām izmaksām un veiktajiem aprēķiniem, kas sniegts metodikas pielikumā, vienības izmaksa par vienu hektāru noteikta, šādā apmērā:

16.1. par vienu atbalsttiesīgās platības hektāru, - 1 900 *euro*.

16.2. infrastruktūras objektu būvniecības, tostarp žogu un ceļa infrastruktūras, kā arī atjaunojošajai ganīšanai un pļaušanai nepieciešamās caurtekas iegādes un izbūves izmaksas, ja atjaunojamo poligonu kopējā atjaunojamā platība ir vismaz trīs hektāri, – 2880 *euro* uz katriem trim hektāriem.

17. Aprēķinus veicis Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, kas ir funkcionāli neatkarīga iestāde no iestādēm, kuras atbild par KLP stratēģiskā plāna īstenošanu.

18. Lai aprēķinātu ar bioloģiski vērtīgo zālāju atjaunošanu saistītās izmaksas:

18.1. vienas vienības izmaksu likmi **platībai** aprēķina izmantojot šādu **aprēķinu formulu**:

$$I_{kopējās} = I_{vienības} \times S \quad , \text{ kur:}$$

$I_{kopējās}$ – kopējās platības atbilstīgās izmaksas par atjaunotu bioloģiski vērtīgo zālāju (*euro*);

$I_{vienības}$ – vienības izmaksas par vienu hektāru lielu atjaunoto platību (*euro/ha*);

S – atjaunotās platības laukums (ha).

18.2. vienas vienības izmaksu likmi **infrastrukturai** aprēķina izmantojot šādu **aprēķinu formulu**:

$$I(i) = I(i)_{vienības} \times (S \div 3) \quad , \text{ kur:}$$

$I(i)_{kopējās}$ – kopējās infrastruktūras atbilstīgās izmaksas par ik katriem trīs hektāriem, uz kuriem izbūvējama infrastruktūra (*euro*);

$I(i)_{vienības}$ – vienības izmaksas infrastruktūrai par trīs hektāru lielu platību (*euro/ha*);

S – atjaunotās platības laukums (ha).

19. Šīs metodikas 18. punktā minēto atjaunotās platības laukumu nosaka, ņemot vērā zālāju atjaunošanas poligonu ārējās robežas, kas attēloti kartoshēmās kā telpiskie dati.

20. Atbalsta saņēmējam, ievērojot prasības atbalsta piešķiršanu reglamentējošajos normatīvajos aktos, atbilstoši nosacījumiem par dokumentu uzglabāšanas prasībām, ir jāsaglabā visi tie dokumenti, kas pierāda konkrēto darbību īstenošanu, lai tos uzrādītu pārbaudēs un auditos. Izmaksu pamatojošie dokumenti (piemēram, maksājumu uzdevumi, rēķini u.c.) ir jāuzglabā atbilstoši nacionālo normatīvo aktu par grāmatvedības dokumentu uzglabāšanu prasībām. ELFLA fondu administrēšanā iesaistīto iestāžu veikto pārbaužu/auditu ietvaros tie netiks pieprasīti, izņemot gadījumus, ja būs radušās aizdomas par negodīgu rīcību projektā.

V. Vienkāršotās izmaksas modeļa izvēles pamatojums un metodikas aktualizēšana

21. Izvērtējot visas vienkāršoto izmaksu iespējas, iepriekš īstenotos projektus un izdevumu veidus to ietvaros, kas atspoguļo homogēnus izdevumu veidus, kā arī ņemot vērā nepieciešamību vienkāršot atbalsta saņemšanu un procesu administrēšanu, izvēlēts vienkāršoto izmaksu veids – vienības izmaksa saskaņā ar regulas 2021/2115 83. panta 1. punkta "b" apakšpunktu un 2. punkta "a" apakšpunktu.

22. Ja informācijas/statistikas datu izmaiņu ietekmē pret vienības izmaksu likmes sākotnējo vērtību samazinās vai palielinās, tad metodikas izstrādātājs var veikt atbilstošas izmaiņas vienības izmaksas likmes noteikšanā. Metodiku pēc nepieciešamības aktualizē un grozījumus tajā izdara analogiski tās apstiprināšanas procedūrai. Metodiku sāk piemērot ar tās apstiprināšanas dienu.

Pielikums

Aprēķins par vienības izmaksu – viena hektāra lielu atjaunotu zālāju un infrastruktūras iegādei/ierīkošanai

Atbalsta likme ¹	Platība:			
	1 ha			≥ 3ha
	Tiešās zālāja biotopa atjaunošanas izmaksas kopā, euro	Vispārējās izmaksas – projekta sagatavošana, zālāju atjaunošanas plāna sagatavošana, ekspertīzes, konsultācijas, u.c.	Kopā, euro	Attiecināmie infrastruktūras izbūves izdevumi, euro
Likme	1 540,00	360,00	1 900,00	2 880,00²

Piezīmes:

1 – aprēķiniem* par pamatu izmantoti dati no *LIFE IP LatViaNature* “Ziedu pļavas” ietvaros īstenotajiem 65 projektiem, kas aptvēra 678 hektāru lielu platību un iekļāva dažādus veicamo darbu sarežģītības (resursu ietilpības) līmeņus³.

2 – aprēķiniem par pamatu izmantoti dati no 2014.-2022.gada plānošanas perioda ELFLA investīciju projektu meliorācijas darbu izmaksām par 6 m garas caurtekas iegādi un būvniecību, kas piemērojamas tikai, tiem projektiem, kuru ietvaros atjaunojamo poligonu kopējā atjaunojama platība ir vismaz 3 . Likmi piemēro par katriem 3 ha.

3 – aprēķinos* izmantotie veicamo darbu sarežģītības (resursu ietilpības) līmeņi ir šādi:

<i>Līmenis</i>	<i>Veicamo darbu sarežģītības un resursietilpīguma apstākļi</i>
<i>Trešais</i>	<i>Sarežģīti (resursietilpīgi) atjaunošanas apstākļi</i>
<i>Otrais</i>	<i>Vidēji sarežģīti atjaunošanas apstākļi</i>
<i>Pirmais</i>	<i>Mazāk sarežģīti atjaunošanas apstākļi</i>

* lai iegūtu vidējo aritmētisko likmi, tika ņemti vērā šādas izdevumu pozīcijas:

<i>Izdevumu pozīcijas</i>	<i>Veicamo darbu sarežģītības (resursu ietilpības) līmeņi un tiem atbilstošā atbalsta likme, euro/ha</i>		
	<i>1.līmenis</i>	<i>2.līmenis</i>	<i>3.līmenis</i>
<i>Apauguma novākšana</i>			
<i>Apaugumu, tostarp koku un krūmu novākšana</i>	120,00	320,00	560,00
<i>Celmu frēzēšana</i>	210,00	735,00	1470,00
<i>Krūmu atvašu pļaušana ar trimmeri</i>	34,00	119,00	205,00
<i>Aizaugušu platību pļaušana</i>			
<i>Aizaugušo platību pļaušana, izmantojot tehniku</i>	47,00	47,00	47,00
<i>Zāles savākšana un novešana no lauka (ar piekabi)</i>	31,00	31,00	31,00
<i>Virsmas līdzināšana</i>			
<i>Šļūkšana (kurmjū rakumu līdzināšana)</i>	29,00	29,00	58,00
<i>Risu, meža cūku rakumu līdzināšana (diskošana, frēzēšana)</i>	60,00	60,00	120,00
<i>Noganišana</i>			
<i>Atjaunojošā noganišana</i>	69,00	69,00	139,00
<i>Vispārējās izmaksas</i>			
<i>Zālāja atjaunošanas plāna izstrāde un konsultācijas</i>	200,00	200,00	200,00
<i>Eksperta atzinums - pēc projekta realizācijas</i>	100,00	100,00	100,00
<i>LAD projekta sagatavošana</i>	60,00	60,00	60,00
<i>Izdevumiem atbilstošā likme:</i>	<i>1.likme</i>	<i>2.likme</i>	<i>3.likme</i>

<i>Tiešās ZB atjaunošanas izmaksas kopā, euro</i>	<i>600,00</i>	<i>1410,00</i>	<i>2630,00</i>
<i>Vispārējās izmaksas - ZAP izstrāde, ekspertīzes, konsultācijas, u.c.</i>	<i>360,00</i>		
<i>KOPĀ:</i>	<i>960,00</i>	<i>1770,00</i>	<i>2990,00</i>
<i>Vidējā aritmētiskā likme, KOPĀ (LA4.6.):</i>	<i>1907,00</i>		